

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 605. An eædem solenitates adhibendæ necessario tam in testamento quam nuncupativo condito tempore pestis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

testator; sed sufficit, ut præcæsis omnibus, ad finem interrogetur, an hæc sit ejus voluntas, & affirmet, quod ita, modò constet & probari possit (quod fieri potest per duos testes, cum jura universaliter & regulariter ad legitimam probationem aliqujus plures non requirant) testatorem voluntatem suam antecederet communicasse, vel etiam dictasse alteri. v. g. Notario vel Confessario, eumque rogasse, ut eam venientibus & præsentibus testibus prælegeret vel manifestaret, quòd ubi factum non est, non valebit testamentum. ita ferè Reiffenst. *cit. n. 69. juncto n. 60. cum Claro §. testamentum. q. 37. n. 4. juncto n. 7.* ubi etiam addit, quòd si quis injussu testatoris testamentum conceperit, & postea eorum coram testatore & testibus lecto, interroget, num ita velit, & testator respondeat: quòd sic, testamentum nihil valere, citatis pro hoc Socin. Jun. & aliis, dicens, sententiam illam, quæ requirit, ut constet, testatorem ante interrogationem sic voluisse testari, esse magis communem, æquam & tutam. Contrarium nihilominus, quòd valeat tale testamentum, apud eundem tenentibus Alex. & Decio. cum quibus sentire videtur Reiffenst. *n. 67.* dum ait valere testamentum, si quis agrum nihil prius de hoc cogitantem vel tractantem interroget, an non velit uxorem suam instituere hæredem, & is respondeat: *volo.* etiam si ad talem interrogationem ille actor fuerit instigatus, etiam ab ipsa uxore; cum de jure non prohibeatur agere per se vel alium, ut hæres instituatur, quæ videntur non improbabiler dici à Reiffenst. An verò conformiter satis ad ea, quæ dicit, *n. 63.* nescio. de cætero Clarus *n. 4.* ait, sibi nunquam placuisse eam sententiam, quòd testamentis istiusmodi, quæ ab infirmis sæpe mox in orituris ad alterius interrogationem fiunt, fides habenda sit, nisi testator saltem per tres dies post tale testamentum in bono sensu, hoc est, in sana mente supervenisset. Unde jam etiam, etsi testator jam ante alicui voluntatem aperuisset, etiam coram duobus testibus, in ordine ad manifestandam illam testibus testamentariis, si iis advenientibus, tam infirmus & debilis esset, ut verbum nullum articulatum. v. g. *ita, placet, volo.* interrogatus proferre posset; sed solum annuat capite vel manu, non valebit testamentum; cum in eo casu non constet, an adhuc sibi præsens, sanamque mentem & memoriã habeat Clarus *l. c. n. 5.* dicens in hoc neminem dubitare Reiffenst. *num. 62.* citans Schmid, *ad stat. Bavar. tit. 34. a. 5. n. 2.* qui id tanquam certum supponat. Arg. *l. 29. c. h. 1.* Porro ubi dicta interrogatio fieret à persona suspecta testatori in mortis articulo constituto, quia in eo casu, considerata hac qualitate interrogantis & interrogati, vehemens resultat suspicio, quòd testator potius ad suggestionem & importunitatem responderit *ita,* quam quòd talis esset ejus voluntas, non valere testamentum, ait Clarus *l. c. n. 6.* Ac denique non valere testamentum, ubi testator jam aliud testamentum validum confecisset, facit secundum ad interrogationem alterius, per hoc posterius non revocari primum ait Idem *n. 8.* citatis Castrensi. *L. 1. corfil. 155. in fine & Socin. Jun. cons. 183. n. 34.* dicente communiter receptam; nisi fortè testator prius voluntatem suam de revocando priore testamento aperuisset alicui, qui dein coram testibus hac posteriore ejus voluntate manifestata, etiam nulla facta mentione de priore testamento, interrogaret testatorem an non ita veller, & is responderet *ita.* de cætero an dicta hic locum etiam habeant circa legata, non ita convenit inter AA. de quo Reiffenst. *n. 64.* & dicenda infra de legatis & fideicommissis.

Quest. 604. An & qualiter testamentum nuncupativum probetur.

REsp. Probari illud posse per testes in eo adhibitos dubium non est; cum non solum solemnitate essentialis, sed & probationis gratiã adhibeantur. si autem ex his unus contradicit testamento, & agit de aliquo, quod per omnes probandum, testamentum redditur suspectum. Muller. *l. c. lit. µ. secus,* ut Idem, si testes supernumerarii adhibiti. Ne autem fides testamenti nuncupativi morte testium; vel ob labilem eorum memoriã pereat, Notarius ad hoc rogatus solet illud jam in esse suo constitutum, non solemnitate, sed facilioris tantum probationis gratiã in scripturam redigere, & instrumentum publicum (quòd factum plenè probat testibus omnibus mortuis ut cum Manz. paulò post citando *n. 1.* Brunem. *ad L. 21. §. 2. c. de testam. in fine.* Carpz. *p. 3. c. 3. def. 27.* Muller. *l. c.* fidem Judicis facit, ita ut testes, etiam si adhuc vivos, necesse non sit in Judicio produci & examinari, sive lis agatur inter hæredem nuncupativum, & alios successores ab intestato de veritate defuncti, sive de adhibitis solemnitatibus) de super conficere, antequam testes discedant. Lauterb. *l. c.* quin & videtur hoc instrumentum debere prælegi testibus ad videndum, num omnia conformiter nuncupationi in eo conscripta. Si autem contra formam illius aliquid neglexerit, unde instrumentum redderetur invalidum, nihilominus subsisteret, utpote de cujus fide aliunde constare potest. Lauterb. *l. c.* citans Stryck. cum etiam sustineatur auctoritate testium, etiam si duo tantum ex iis superstites jurato deponant, se ita audivisse. Coler. *p. 2. decis. 250. n. 5.* Mev. *p. 4. decis. 13.* & alii citati à Lauterb. Testibus autem omnibus defunctis, & insuper amisso instrumento, hujus amissionem supplenti, si alii duo ad minimum testes deponant, seu instrumentum vidisse, legisse, contentaque in eo bene percepisse, aiunt Lauterb. *l. c.* Muller. *l. c.* uti & cum Manz. *tr. de valid. Simval. tit. 5. q. 6. n. 31. §. 40.* ait Lauterb. & Muller. *cu. ib. 14. lit. 9.* sufficere, si hæres (intellige, aliàs ab intestato successurus) non neget, sed agnoscat defuncti voluntatem. Si tamen etiam testes testamentarii superstites contradixerint instrumento, & aliter à testatore esse scriptum aut dictum, instrumentum redditur suspectum & falsum. Menoch. *de arb. l. 2. cas. 105. n. 31.* Si autem is nullã rationabili causã motus, ex malicia, quia videt testes esse mortuos, & instrumentum amissum, id neget, posse ei deferri juramentum calumniæ, vel esse locum dispositioni. *L. ult. c. de fideicommissis.* ait Muller, *l. c.* cum Manz. *l. c. in fine.*

Quest. 605. An eadem solemnitates adhibendæ necessario tam in testamento scripto quam nuncupativo conditio tempore pestis.

REsp. Testamentum conditum tempore pestis (per quam hic intelligitur quilibet morbus contagiosus, sive infectio de persona in personam transiens. Zachias. *qq. medic. legal. p. 2. l. 2. q. 8.* Sennert. *Inst. medic. l. 2. p. 2. c. 12.* v. g. f.bris petechialis Plecken Siebern dysenteria. Carpz. *p. 3. c. 4. d. 2.* Muller. *ad stru. in ff. qui testam. fac. poss. ib. 21. lit. a.* Lauterb. *de testam. privileg. §. 39.* modò, ut Zach. *l. c. l. 3. tit. 3. q. 2. n. 5.* Carpz. *l. c. in fin.* apud Muller. *l. c.* contineat cautam universalem, & incolis metum incutiat) etsi à reguli requirentes pretem testes nullibi in jure sit exceptum. Lauterb. *l. c. §. 41.* Muller. *l. c. lit. β.* Clar. *§. testamentum. q.*

96. n. 3. moribus tamen & consuetudine remissum est de numero testium. Lauterb. l. c. hancque consuetudinem generaliter receptam, probandam ait Brunem. c. 2. de test. 63. quod tamen alii negant propter generalitatem illius. Ut autem dicta consuetudo & remissio numeri septenarii locum habeat, non sufficit morbum contagiosum grassari in civitate vel loco; sed requiritur, ut ipse testator vel ejus domus lue infecta. Reufner. de testam. p. 4. c. 17. n. 12. Muller. l. c. lit. n. Lauterb. l. c. §. 40. nisi tamen tanta sit pestis, ut licet ille & ejus domus sit a lue immunis, ob incolarum metu pestis aliis emigrantium inopiam vix à sano numerus ille testium congregari possit. Lauterb. Muller. l. c. cum Befold, &c. In eo autem casu quot requirantur testes, non ita convenit inter AA. dum aliqui requirunt quinque, ut Reufn. l. c. p. 2. c. 17. n. 17. Roland à valle. vol. 1. conf. 81. n. 14. §. 47. Mascard. de prob. concl. 1322. n. 18. Clar. l. c. de Lugo. de 7. §. 7. Tom. 2. d. 24. n. 7. citans Dian. & plures alii apud Muller. l. c. lit. y. Alii duos aut tres, ut in Camera observari testantur. Mynsing. l. 2. obs. 96. Gail. L. 2. obs. 118. n. 18. & inter illos testes computant aliqui Notarium, ut Wesenb. h. e. n. 10. quod negant alii apud Muller. l. c. lit. d. de cetero inter hos duos testes computari etiam feminam tenent Hahn. ad Wesenb. l. c. v. præter Notarium. Lauterb. cit. §. 41. citatis Carpz. & Befold. dicens communem; eò quòd tempore pestis obiter jus gentium, admittens etiam feminas ad testificandum. quin & valere testamentum tale conditum coram duabus feminis tradunt apud eundem Lauterb. Vultejus Jurisp. Rom. c. 73. n. 36. Berlich. Mev. &c. tutius tamen esse, si solum in subsidium admittantur, ubi non est copia maculorum, apud Eundem monent Farinac. de testib. l. 2. q. 59. n. 73. Fab. in cod. de testam. def. 6. Ripa de peste. c. 11. n. 19. Strick. de cautel. testam. c. 6. §. 4. quia & eas absolute non admittendas nisi in defectum maculorum, ait Muller. l. c. lit. u. cum Covar. inc. cum esse. h. e. Sufficere quoque in aliquibus locis solum Parochum vel cum uno alterove teste, astruit Lauterb. l. c. citatis Befold. & Mynsing. Hahn. testante etiam de tali consuetudine univ. sal. in Ostfrisia. Unicum tamen testem, etiam exceptione majorem, etiam hærede offerente se se ad juramentum suppletorium, non sufficere, tradit cum Carpz. L. 6. resp. 13. Lauterb. §. 42. domesticos quoque, etsi probationis, non tamen solemnitatis necessaria gratia admitti in testes posse asserunt Lauterb. Muller. l. c. de cetero circa testes solemnitates ceteræ etiam tempore pestis observandæ, nimirum, quòd debeant esse rogati. Faber. l. c. def. 5. n. 5. Ripa. l. c. n. 42. Lauterb. n. 41. Boër. de test. 228. n. 7. Muller. l. c. contra Berlich. p. 3. concl. 5. n. 29. Carpz. p. 3. c. 4. d. 8. & alios plures apud Muller. non tamen necessariam esse rogationem solennem, ita ut etiam in via publica transeuntes advocari possint, cum Brunem. ad l. 8. c. de testam. Richt. & alii habet Lauterb. Item requiritur, quòd debeant esse præsentés corpore & animo, sive videre & audire testatorem. L. 32. c. de fideicom. sive de cetero stent è longinquo ante fores ædium, ad fenestras, in via publica, testatore peste infecto, jacente in fenestra, & voluntatem suam declarante. Roland. à valle. vol. 1. conf. 81. n. 22. Farin. de testib. l. 3. tit. 7. q. 69. c. 6. n. 158. Lauterb. §. 42. Carpz. Befold. & alii apud Muller. iis consentientem, qui tamen addit ex Str. y. k. probabile esse, quòd sufficiat adesse testes, quibus vox testatoris nota, ut non facile circa illam errent, si solum audiant, etsi non videant testatorem. Item, si testamentum hoc factum

est in scripto, subsignatio & signacula testium requiruntur, uti & diei adscriptio, ut de eo, quod novissimè factum, appareat. Muller. l. c. Item requiritur in testamento tempore pestis condito pro forma substantiali hæredis instructio, quibuscunque demum verbis ea concipiatur. Muller. l. c. lit. x. Ac denique in hoc testamento legitima liberis & parentibus titulo honorabili relinquenda, ita ut non sufficiat eam postmodum ab hæredibus offerri. Faber. l. c. tit. 5. def. 6. n. 3. §. 6. Carpz. p. 3. c. 4. def. 11. Muller. l. c. lit. n. nullibi enim in jure hoc testamentum ab his solemnitatibus necessariis adhibendis exemptum est. & pro regula habendum, in testamento pestis tempore condito de jure communi præter consociationem testium nihil remissum esse. cit. l. 8. c. de testam. & ibi Brunem, neque iis consuetudine derogatum constat. Illud hic notandum, quòd tale testamentum non solum valeat in loco pestis infecto; sed etiam in aliis. Carpz. p. 3. c. 4. d. 5. n. 6. Berlich. p. 3. concl. 5. n. 32. Gail. L. 2. obs. 123. & alii, quos citant & sequuntur Lauterb. & Muller. l. c. cit. valorque illius de jure communi, etsi morbus cessarit, durat in perpetuum, quamdiu testator illud non immutavit. Lauterb. §. 43. citatis Carpz. Berlich. Mevio &c. Contrarium cum Struvio. Valq. & aliis dicente Muller. cit. th. 21. lit. n. nimirum valere hoc testamentum tamdiu, quamdiu testator est peste correptus, vel domus ejus infecta; & cessante peste valere solum intra annum. Arg. §. 2. Inst. de excusat. tutor. & curat. cum postea detur solemnitates omittas supplendi copia, & quòd statutum fuit pro necessitate temporis, necessitate cessante; etiam cessare debeat. c. quod pro necessitate. 1. q. 1.

Quæst. 606. An in aliis quoque casibus necessitatis idem servandum circa numerum testium.

Resp. In hoc quoq. AA. videntur non convenire, sic. v. g. dum peregrinus in via, vel navi habitans, nec morbo correptus, mortem sibi imminere sentiens, coram duobus vel tribus testibus itineris locis, quia plurium copia haberi nequit, facit testamentum, illud non valere ex defectu septem testium, sentiunt Stryck. tr. de caut. testam. c. 14. per tot. Harp. d. de testam. pagan. th. 44. n. 3. & DD. communiter, ut inquit Lauterb. l. c. §. 44. sic formam testandi, non à calu & necessitate, aut absoluto testatoris arbitrio, sed à lege sic disponente dependere, & hinc dicendum quòd morientibus in villa non aliter quam cum solemnitate præscripta, id est, coram septem testibus testari permittitur, ait Muller. in ff. qui testam. fac. poss. th. 22. non obstante Novel. 41. Leonis, ubi dicitur; Sancimus, ut in civitatibus quinque testibus stabilitum testamentum, in itineribus vero & agris aliisque locis inhabitatis trium testium confirmatio suscipiatur &c. utpote quæ in Germania, imò nec in Oriente nullam legis auctoritatem obtinuit teste Cujac. L. 31. obs. 31. proinde; ut Idem Muller. qui in tali casu necessitatis impeditur facere testamentum solenne, pati debet id fieri, quòd leges desiderant, nimirum ut bona perveniant ad successorem sanguine junctum; cum nulla adsit moralis necessitas, quæ extra casum expressum tuadeat quid diversum; nisi forte cit. Novell. alicubi recepta. Et pro hac sententia tanquam juri & rationi conformet citat Ludv. vel. de ult. volunt. p. 2. c. 1. pag. 212. Stryck. de testam. russ. c. 2. a. num. 18. Jo. Harp. ad §. 3. Inst. de testam. num. 39. Ferdin. Harp. d. de testam. paganor. in hostico condit. th. 204. n. 3. &c. Ac denique concludit cum Stryck.